

PLAN DIGITALIZACIJE 2025.-2028.

1. UVOD

Digitalizacija knjižnične građe predstavlja jedan od temeljnih alata u očuvanju i osiguravanju dostupnosti i pristupa građi koja predstavlja kulturno dobro. Kao narodna knjižnica i kulturna ustanova od posebnog značaja za lokalnu zajednicu, Gradska knjižnica *Ivan Vidali* odgovorna je za sustavno prikupljanje, stručnu obradu, čuvanje i dostupnost baštinske građe otoka Korčule.

U okviru nacionalnog projekta „Hrvatska kulturna baština“, knjižnica je od 2017. godine nositelj programa Virtualna Korčula (VIR-KO), a provodi ga u suradnji s Gradskim muzejom Korčula i Arhivskim sabirnim centrom Korčula – Lastovo. Ovaj program omogućava digitalizaciju, pohranu i javnu dostupnost knjižnične, arhivske i muzejske građe.

Plan digitalizacije knjižnične građe za razdoblje 2025. – 2028. temelji se na:

- Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22, 36/24),
- Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 111/21),
- Standardu za digitalne knjižnice (NN 103/21),
- Nacionalnom planu digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe (Ministarstvo kulture i medija, 2020.),
- Odluci o prioritetima digitalizacije kulturne baštine u sklopu projekta e-Kultura (2023.),
- Smjernicama IFLA-e za digitalizacijske projekte (2002., 2010.),
- Strateškim dokumentima Europske unije o digitalizaciji kulturne baštine (Europeana, EU Digital Agenda).

2. ANALIZA TRENUTNOG STANJA

Knjižnica posjeduje bogatu zavičajnu zbirku raznovrsne građe koja omogućava čuvanje, proučavanje i predstavljanje korčulanske baštine i kulturno-povijesnog nasljeđa otoka Korčule. Knjižnica kontinuirano i planski provodi digitalizaciju korčulanske baštinske građe, u suradnji s arhivom i muzejom, što čini veliki iskorak prema njenoj dostupnosti i omogućava pristup široj javnosti istovremeno čuvajući vrijedne izvornike.

U programu Virtualna Korčula (VIR-KO), koji se provodi od 2017. godine, do sada je digitalizirano 877 jedinica građe, odnosno 7.269 datoteka veličine 139 GB. Građa je dostupna putem digitalne knjižnice *Virtualna Korčula* i na portalu *eKultura* te je popularizirana kroz virtualne izložbe i tiskane promidžbene materijale.

Digitalizacija je omogućila:

- očuvanje i zaštitu vrijednih i rijetkih izvornika,
- poboljšanje kvalitete dokumentiranja i očuvanja građe,
- sigurnu pohranu i jedinstven pristup digitalnom kulturnom sadržaju,
- povećanje dostupnosti digitalnog kulturnog sadržaja,
- poticanje znanstvenih istraživanja kulturne i društvene povijesti Dalmacije,
- razvoj novih oblika kulturne promocije.

Unatoč dosadašnjim postignućima, preostaje digitalizirati znatan dio građe koja je raritetna, ugrožena zbog fizičkog stanja ili učestalosti korištenja. Nedostatak sredstava, nedovoljni infrastrukturni i ljudski kapaciteti predstavljaju stalnu opasnost za uspješnu provedbu programa.

3. MISIJA I VIZIJA

Misija knjižnice u području digitalizacije jest očuvanje kulturne baštine otoka Korčule i njezino predstavljanje široj javnosti kroz digitalne platforme, u cilju zaštite izvornika, povećanja dostupnosti i jačanja identiteta lokalne zajednice.

Vizija je izgraditi održivu i dinamičnu digitalnu knjižnicu u sklopu programa *Virtualna Korčula*, koja će postati dio nacionalne i europske mreže digitalnih knjižnica te temelj kulturne memorije otoka.

4. STRATEŠKI OKVIR I VRIJEDNOSTI

Digitalizacija knjižnične građe Gradske knjižnice *Ivan Vidali* provodi se u skladu s nacionalnim i međunarodnim strateškim dokumentima, a ključne vrijednosti koje se programom postižu su:

- očuvanje i promocija kulturne baštine (kroz smanjenje korištenja izvornika) i osiguravanje trajne digitalne pohrane,
- dostupnost građe svim korisnicima, neovisno o mjestu i vremenu,
- jedinstven pristup digitalnom kulturnom sadržaju,
- poticaj znanstvenim, obrazovnim i kulturnim istraživanjima,
- uključivanje zajednice u jačanje kulturnog identiteta,
- kvalitetnija i lakša suradnja s drugim ustanovama na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini,
- inovativni oblici prezentacije baštine primjenom novih tehnologija (OCR, virtualne izložbe, digitalni repozitoriji).

5. CILJEVI

Ciljevi plana digitalizacije 2025.–2028. su:

1. nastaviti sustavnu i plansku digitalizaciju prioritetne i vrijedne knjižnične, muzejske i arhivske građe (zavičajna zbirka, periodika, rijetke knjige),
2. osigurati interoperabilnost i integraciju digitalizirane građe u nacionalni sustav e-Kultura i međunarodne repozitorije (Europeana),
3. uspostaviti održiv i dinamičan repozitorij digitalne knjižnice kroz portal Virtualna Korčula i osigurati njegovu redovitu nadogradnju,
4. povećati kulturni kapital digitaliziranim kulturnim sadržajem,
5. razvijati nove kulturne, znanstvene i obrazovne usluge temeljene na digitalnom kulturnom sadržaju (radionice, online izložbe, multimedijalni sadržaji, novi inovativni oblici prezentacije),
6. jačati kulturni identitet zajednice,
7. osnaživati tehničke i ljudske kapacitete knjižnice, kroz edukaciju osoblja i suradnju s partnerima.
- 8.

6. PRIORITETI ZA DIGITALIZACIJU

Prema kriterijima nacionalnog programa i vlastite strategije, prioriteti knjižnice za digitalizaciju u periodu od 2025. do 2028. godine su građa zavičajne zbirke, knjige, periodika, fotografije, razglednice, rukopisi i druga arhivska i muzejska građa od kulturnog i povijesnog značaja za otok Korčulu, građa koja je ugrožena zbog fizičkog stanja ili medija te građa koja se često koristi i/ili ima posebnu kulturnu vrijednost.

7. SURADNJA I PARTNERSTVA

U provedbi projekta digitalizacije Knjižnica razvija partnerstva i suradnju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Lokalna suradnja:

- Arhivski sabirni centar Korčula – Lastovo (oprema, skeniranje)
- Gradski muzej Korčula (građa, promocija)
- Obrazovne ustanove (radionice i edukativni sadržaji, razvoj svijesti o važnosti čuvanja baštine)
- Folklorna društva i udruge za očuvanje tradicije (zajedničke aktivnosti i manifestacije)
- Turistička zajednica Grada Korčule (kulturni turizam)

Nacionalna suradnja:

- Knjižnice i stručne udruge (razmjena iskustava i primjera dobre prakse)
- Nacionalnom i sveučilišna knjižnica (obvezni primjerci, integracija u nacionalne repozitorije)
- Ministarstvo kulture i medija (financiranje, projekt eKultura),
- Akademska zajednica (proučavanje, istraživanje i vrednovanje kulturne baštine)

Međunarodna suradnja:

- Europske knjižnice (kulturna razmjena, partnerstva i zajednički projekti na predstavljanju kulturnog nasljeđa)
- Uključivanje u Europeanu (jedinstveni digitalni pristup europskoj kulturnoj baštini)

8. TEHNIČKA I ORGANIZACIJSKA INFRASTRUKTURA

Nositelj programa digitalizacije korčulanske kulturne baštine je Gradska knjižnica *Ivan Vidali*, a program se provodi u suradnji s Arhivskim sabirnim centrom Korčula-Lastovo i Gradskim muzejom Korčula. Oprema za digitalizaciju trenutno se nalazi u Arhivskom sabirnom centru, a knjižnica koordinira i rukovodi provedbom programa, odgovorna je za pripremu građe, nadzor kakvoće, unos metapodataka i virtualne prezentacije, povećanje vidljivosti i dostupnosti sadržaja. Financijska sredstva osiguravaju se kombinacijom lokalnog i državnog proračuna, uz mogućnost prijave na nacionalne i međunarodne natječajne (Ministarstvo kulture i medija, EU fondovi). Planira se nabava skenera visoke rezolucije za knjige i periodiku kao i suradnja s vanjskim izvođačima za specijalizirane oblike digitalizacije.

9. OBVEZE KNJIŽNICE

Knjižnica je obvezna izrađivati i dostavljati godišnje planove i izvješća o digitalizaciji Ministarstvu kulture i medija, dostavljati obvezne primjerke digitalnih preslika NSK-u, osigurati trajnu pohranu i dostupnost građe putem portala *Virtualna Korčula* i sustava e-Kultura, provoditi edukaciju osoblja i korisnika, te osigurati promociju i interpretaciju rezultata kroz virtualne izložbe i druge digitalne usluge, edukativne radionice, medijske objave i promo materijale.

10. ZAKLJUČAK

Plan digitalizacije Gradske knjižnice *Ivan Vidali* za razdoblje 2025. – 2028. postavlja temelje za sustavno očuvanje i dostupnost baštinske građe od lokalnog, regionalnog i nacionalnog kulturnog značaja. Digitalizacija će omogućiti očuvanje i promociju kulturne baštine, veću prepoznatljivost knjižnice u digitalnom okruženju te ubrzati digitalnu transformaciju knjižnice i ponuditi interaktivne digitalne sadržaje koji potiču inovativnost, kreativnost i kulturnu razmjenu u društvu.

U Korčuli, 10. rujna, 2025.

Milojka Skokandić